

Selvitys Sansia Oy:n ja Keuruun kaupungin yhteistyöstä

Selvitys on tehty 8.6.2026 tehdyn valtuustoaloitteen ”Sansia Oy:n käytön kustannus- ja vaikuttavuusarviointi” johdosta. Vastaukset (1–11) pohjautuvat Sansia Oy:n toimitusjohtaja Janne Naukkarisen kanssa käytyyn keskusteluun. Selvityksessä on tarkasteltu Keuruun kaupunkikonsernia mukaan lukien osakkuusyhtiöt.

Selvityksen lopuksi on esitetty tiivistelmä yhteishankintayksikön (Sansian) vahvuuksista sekä mahdollisesti saavutettavista hyödyistä, jotka riippuvat hankintayksikön (kaupungin) omasta hankintatoiminnasta ja -osaamisesta.

1. Miten paljon Keuruun kaupunki on käyttänyt Sansian yhteishankintapalveluita, laki- ja konsultointipalveluita tai muita mahdollisia palveluita?

- a. Kts. liite (harkinnanvaraisesti julkinen)
- b. Keuruun kaupunki on antanut Sansialle 8 toimeksiantoa
- c. Keuruun kaupungilla on
 - i. 5 voimassa olevaa hankintaa, joista yhdessä Keuruu on ns. mahdollinen tilaaja ja voi näin ollen ottaa sopimuksen halutessaan käyttöönsä, milloin haluaa.
 - ii. 2 käynnissä olevaa kilpailutusta.
 - iii. Keuruu ei ole käyttänyt laki ja koulutuspalveluita

2. Miten arvioisitte Sansian käytöstä saatuja taloudellisia hyötyjä sekä mahdollisia kustannusvaikutuksia verrattuna omiin kilpailutuksiin?

- a. Eri tutkimuksissa taloudelliset hyödyt yhteishankinnoissa ovat yleensä 10–20% välillä, mutta todellinen hyöty tulee resurssoinnista ja julkisen hankintalain osaamisesta (osaamisen ylläpidosta).
- b. Sansian palveluihin kuuluu myös juridinen tuki Sansian hankintojen osalta. Sansia myös vastaa mahdollisista markkinaoikeus käsittelystä ja vastaamisesta markkinaoikeuteen. Jos kilpailutus todetaan virheelliseksi dokumentaation osalta ja siitä aiheutuu kustannuksia ilman, että Sansia niistä erikseen ole toimeksiantajaa/substanssia ohjeistanut/opastanut, Sansia maksaa MAO:n määräämät kulut. Jos toimeksiantaja Sansian ohjeista huolimatta haluaa edetä kilpailutuksen osalta, vastaa toimeksiantaja mahdollisista kuluista.

3. Miten näette, että Sansian sopimusten käyttö vaikuttaa paikallisten ja alueellisten yritysten mahdollisuuksiin osallistua tarjouskilpailuihin?

- a. Sansia toteuttaa kilpailutukset toimeksiantajan määritelmien mukaisesti. Sansia vastaa kilpailutuksesta julkisenhankintalain osalta. Tarvemääritelmän tekee tilaaja/substanssi, Sansia ei tee tarvikkeen tai palvelun määrittäystä. Sansian 1543 toimittajista (2025) 85% oli pieniä tai keskisuuria yrityksiä. Peräti 42% oli mikroyrityksiä (1-9 henkilöä työllistävä)
Kts linkki: [Vastuullisuus - Sansia Oy](#)

4. Miten yritysten komissiot Sansialle määräytyvät ja paljonko ne ovat Keuruun kilpailutusten osalta olleet?

- a. Komissiot on määritetty sopimukselle hankinnan vuosiarvon mukaan ennalta määritetyn komissiotaulukon perusteella ja vaihtelee välillä 0.4% - 2,45%.
- b. Kunkin hankinnan lopullinen komissio on näkyvissä kilpailutusdokumenteissa, joista toimittajat voivat komission suuruuden nähdä osallistuessaan kilpailutukseen
- c. Sansian komissio laskutetaan toteutuneen tilaajan vuosiosion mukaan.
- d. Komissiotaulukon hyväksyy Sansian hallitus
- e. Nykyinen komissiotaulukko on otettu käyttöön 1.1.2025
- f. Sansian komissiotaulukko on kaikille omistajille sama

5. Millaista asiakaspalautetta palvelutuottajat ovat antaneet Sansialle kilpailutusten järjestämiseen liittyen?

Lähtökohtaisesti palaute on ollut hyvää. Sansiaa on arvioitu tasapuoliseksi, hankintalain osaavaksi, oikeudenmukaiseksi ja reiluksi kilpailuttajaksi.

6. Millaista palautetta Sansia on saanut toimeksiantajiltaan?

Sansia pyytää jokaisen hankinnan jälkeen asiakaspalautetta omistajiltaan. Vuosien 2024-2026 aikana olemme saaneet 168 palautetta 96 hankinnasta.

a. Tavoitettavuus (asteikko 1–5):	4,53
b. Hankintojen johtamiskyky (asteikko 1–5):	4,42
c. Ammatillinen osaaminen (asteikko 1–5):	4,42
d. Hankintatiedotteen sisältö (asteikko 1–5):	4,26
e. Taloudellinen onnistuminen (asteikko 1–10):	5,42

8. Miten Sansiassa varmistutaan siitä, että hankintatoimeksiantajalla on toimivalta toimeksiannon tekemiseen?

- a. Toimeksianto tehdään Cludia tilaajaportaalin kautta, missä toimeksiantaja vakuuttaa, että hänellä on toimivalta

9. Miten näkisitte, että Keuruun kaupunki voisi kehittää hankintojaan, jotta niiden vaikuttavuus paranisi?

- a. Yhdessä tehden saavutamme parhaan mahdollisen vaikuttavuuden. Sansia ei koskaan määritä tilaajan tarvetta, vaan se on tilaajan vastuulla. Sansia vastaa juridisesta puolesta eli julkisen hankintalain noudattamisesta. Paras vaikuttavuus saadaan aikaan yhteistyössä. Sansialla on valtava kokemus erilaisista hankinnoista ja se yhdistettynä tilaajan tarpeeseen tuottaa parhaan tuloksen. Kun hankintaa tehdään, tulee tilaajan varmistaa, että substanssilla on aikaa ja osaamista tarvittavasta tuotteesta/palvelusta. Sansia voi tuoda siihen eri osaamista, näkemyksiä ja toteutustapoja.

10. Miten hankintalain 18.6.2026 voimaan astunut uudistus vaikuttaa Sansian toimintaan?

Hankintalain uudistuksen tavoitteena on lisätä reilua ja avointa kilpailua ja markkinoiden toimivuutta. Muutokset koskevat hankintojen valmistelua ja sidosyksiköiden hyödyntämistä. [Hankintalain uudistus - Työ- ja elinkeinoministeriö](#)

Hankintalain uudistus ei koske yhteishankintayksiköitä kuten Sansiaa. Sansia on luopunut kaikista sidosyksikköasemaa edellyttävistä palveluista 30.4.2026 (Matkojen yhdistelykeskus MYK). Sansia Oy toimii omistajien yhteishankintayksikkönä.

Sansian yhtiöjärjestys

Yhtiöjärjestystä päivitetään lähiaikoina ja siitä poistetaan kaikki viittaukset liikennepalveluihin (MYK) tai muihin sidosyksikköasemaa vaativiin palveluihin. Sansia on aikoinaan perustettu yhteishankintayksiköksi ja nyt tehdyillä toimenpiteillä Sansia Oy palaa hankintalain mukaiseksi yhteishankintayksiköksi.

Sansian puitesopimus

Puitesopimus päivitetään nykytilannetta vastaavaksi siten, että kaikki saatetaan ajan tasalle

Sansian osakassopimus

Osakas sopimus on osakkaiden keskinäinen sopimus. Nykyinen osakassopimus on Kuopion kaupungin ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin (perustajat ja pääomistajat) välinen sopimus. Sansia ei voi muuttaa osakassopimusta, mutta tulee käymään omistajien kanssa keskustelun, jotta osakassopimus saatetaan ajan tasalle. Sansian muut omistajat ovat allekirjoittamalla puitesopimuksen hyväksyneet nykyisen osakassopimuksen.

11. Miten Sansia edistää hankintalakiuudistuksen toteuttamista mm. siltä osin, että markkinavuoropuhelu lisääntyy ja pk-yritysten edellytykset osallistua kilpailutuksiin paranevat. Entä paikallisten toimittajien tukeminen, että pääsevät mukaan?

Sansia on toiminut vuodesta 2011 ja jo ennen sitä Kuopion hankintatoimi sekä PSSHP:n hankinnat, jotka yhdistettiin. Sansialla on siis pitkä kokemus julkisista hankinnoista, ja hankintalain uudistukset eivätkä sinällään tuo yhtiön toimintatapaan mitään poikkeavaa. Esim. markkinavuoropuhelu on ollut aina käytössä.

Sansia on myös käyttänyt hankintojen osiin jakamista, silloin ja siinä muodossa, kun sitä on järkevä tehdä eri kokoisissa hankinnoissa.

Sansialla on myös kokemusta ja osaamista paikallisen elinkeinon tukemisesta hankintalain puitteissa. Eli mm. kielivaatimuksilla, kalustovaatimuksilla, vasteajoilla ym. voimme edesauttaa paikallista tuotantoa, mutta kuten hankintalaki määrittää, kilpailutuksen pitää olla tasapuolista ja yhdenvertaista, aina nämäkään toimenpiteet eivät auta.

Sansia on toiminut paljon yrittäjäjärjestöjen kanssa yhteistyössä ja osallistunut niin yrittäjientilaisuuksiin sekä kaupungin järjestämiin yrittäjätilaisuuksiin. Sansialla on myös aina tarjottu yrittäjille apua kilpailutusten yhteydessä ja pyritty opastamaan/tukemaan.

Yrittäjien kannalta usein nähdään haasteena julkisten hankintojen raskas prosessi. On joitakin pakollisia dokumentteja, joiden täyttäminen on työlästä esim. yrittäjät joutuvat täyttämään, esim. ESPD EU kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa (hankintalaki 87 §).

Mahdolliset hyödyt yhteishankintayksikön käyttämisestä

Yhteishankintayksikön vahvuudet voidaan jakaa **taloudellisiin, toiminnallisiin, oikeudellisiin ja strategisiin hyötyihin**. Hankintalain näkökulmasta yhteishankintayksikön tarkoituksena on tehostaa julkisia hankintoja, ei ainoastaan alentaa hintoja.

1. Mittakaavaedut

Yhteishankintayksikkö kokoaa useiden hankintayksiköiden ostovoiman yhteen.

Hyödyt

- suuremmat hankintavolyymit
- kilpailukykyisemmät hinnat
- paremmat sopimusehdot
- laajempi toimittajajoukko.

Tämä korostuu erityisesti esimerkiksi seuraavissa tuoteryhmissä

- ICT-laitteissa
- ohjelmistoissa
- toimistotarvikkeissa
- elintarvikkeissa
- polttoaineissa
- sähkössä
- ajoneuvoissa.

2. Hankintaosaaminen

Yhteishankintayksiköissä työskentelee hankinta- ja sopimusjuridiikan asiantuntijoita.

Tämä tuo etuja erityisesti silloin, kun

- hankinta on oikeudellisesti vaativa
- markkinat muuttuvat nopeasti
- hankinnan arvo on suuri
- sopimuskausi on pitkä.

Keskisuurella tai pienellä kunnalla ei yleensä ole mahdollista ylläpitää vastaavaa asiantuntijaresurssia kaikkiin hankintaryhmiin.

3. Hallinnollisen työn väheneminen

Yhteishankintayksikkö hoitaa esimerkiksi seuraavat hankinnan vaiheet:

- tarjouspyynnön valmistelun
- markkinakartoituksen
- hankintailmoituksen
- tarjousten vertailun
- sopimusten valmistelun.

Kunnan työksi jää

- hankintatarpeen määrittely
- sopimuksen käyttöönotto
- tilaaminen
- sopimuksen seuranta.

Tämä vapauttaa henkilöstöä muihin tehtäviin.

4. Oikeudellisten riskien pienentyminen

Kilpailutukset toteutetaan hankinta-asiantuntijoiden toimesta.

Tämän seurauksena:

- tarjouspyynnöt ovat laadukkaampia
- sopimusehdot ovat vakiintuneita
- virheiden riski pienenee
- markkinaoikeusvalitusten riski voi vähentyä.

Vaikka riskiä ei voida poistaa kokonaan, se on usein pienempi kuin silloin, kun kilpailutus tehdään harvoin omana työnä.

5. Valmiit sopimukset

Kilpailutuksen valmistuttua kunta voi liittyä valmiiseen sopimukseen.

Hyötyjä, kuten:

- nopeampi hankinta
- lyhyempi valmistelu-aika
- ei erillistä kilpailutusprosessia
- helpompi hankintojen suunnittelu.

6. Sopimusten laatu

Yhteishankintayksiköiden laatimat sopimukset sisältävät usein seuraavia vaatimuksia

- laatuvaatimukset
- vastuullisuusvaatimukset
- tietoturva-vaatimukset
- tietosuojamääräykset
- raportointivelvollisuudet
- sanktiot.

Sopimusten laatiminen vaatii paljon asiantuntemusta.

7. Markkinatuntemus

Yhteishankintayksiköt seuraavat jatkuvasti

- hintakehitystä
- toimittajamarkkinoita
- lainsäädäntöä
- oikeuskäytäntöä
- uusia hankintamalleja.

Pienessä kunnassa tätä ei yleensä pystytä tekemään yhtä kattavasti.

8. Hankintojen yhdenmukaisuus

Kun useat kunnat käyttävät samoja sopimuksia

- hankintaprosessit yhtenäistyvät

- sopimusehdot ovat samanlaisia
- toimittajien hallinta helpottuu
- vertailtavuus paranee.

9. Resurssien tehokkaampi käyttö

Yhteishankintayksikön käyttö vähentää tarvetta käyttää kaupungin omaa henkilöstöä esimerkiksi seuraaviin osa-alueisiin:

- kilpailutuksen valmisteluun
- tarjousvertailuun
- juridiikkaan
- sopimusneuvotteluihin.

Säästyneet resurssit voidaan kohdentaa esimerkiksi

- palvelujen kehittämiseen
- sopimusten valvontaan
- hankintojen suunnitteluun.

10. Hankintalain muutosten seuraaminen

Hankintalainsäädäntö ja oikeuskäytäntö muuttuvat jatkuvasti.

Yhteishankintayksiköt seuraavat

- lakimuutoksia
- markkinaoikeuden ratkaisuja
- korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuja
- EU-oikeutta.

Yksittäisen kunnan ei tarvitse ylläpitää samaa osaamista omilla resursseillaan.

Yhteenveto Sansian käytön arvioinnista Keuruun kaupungin näkökulmasta:

Vahvuus	Merkitys Keuruulle
Mittakaavaedut	Mahdollisuus kilpailukykyisiin hintoihin erityisesti vakiohankinnoissa.
Hankintaosaaminen	Käytettävissä on erikoistunutta kilpailutus- ja sopimusjuridiikan osaamista.
Hallinnollinen tehokkuus	Kilpailutusten valmisteluun kuluva työ vähenee, mikä vapauttaa henkilöstöresursseja.
Riskienhallinta	Kilpailutusten lainmukaisuus ja sopimusten laatu tukevat oikeudellisten riskien hallintaa.
Sopimuslaatu	Valmiit sopimus pohjat ja yhtenäiset ehdot helpottavat sopimusten käyttöä ja valvontaa.
Hankintojen jatkuvuus	Sopimukseen voidaan liittyä nopeasti ilman omaa kilpailutusprosessia.
Lainsäädännön seuranta	Yhteishankintayksikkö huolehtii hankintalainsäädännön ja oikeuskäytännön huomioon ottamisesta.

Edellä olevat vahvuudet eivät tarkoita, että yhteishankintayksikkö olisi aina paras ratkaisu. Parhaaseen lopputulokseen päästään yleensä silloin, kun kunta käyttää yhteishankintayksikköä sellaisissa hankinnoissa, joissa sen mittakaava- ja osaamisedut ovat suurimmat, ja kilpailuttaa itse sellaiset hankinnat, joissa paikallinen markkina, hankinnan erityispiirteet tai kaupungin omat tavoitteet puoltavat omaa kilpailutusta. Tämä hankintaryhmäkohtainen arviointi on myös uuden hankintalainsäädännön tavoitteiden mukaista.

Huomion arvoista vaikuttavuusarvioinnissa on lisäksi, että yhteishankintayksikkö ei päättä kunnan hankintatarpeesta. Hankintayksikkönä toimiva kunta määrittelee itse

- mitä se hankkii,
- milloin se hankkii,
- käyttääkö se yhteishankintayksikköä,
- liittyykö se tiettyyn puitejärjestelyyn tai kilpailutukseen.

Olennaista hankintojen onnistumisessa on myös, onko kunta itse osallistunut riittävästi markkinavuoropuheluun, hankinnoista tiedottamiseen sekä hankinnan suunnitteluun ja valmisteluun.